

Datum

16 januari 2025

Ons kenmerk

20250116//25-014/HJ/UTR/LC

Betreft / Onderwerp

Omvorming ProRail

Doorkiesnummer

088-3682026

Geachte leden van de vaste Kamercommissie voor Infrastructuur en Waterstaat,

De vervoerswens van Nederland op 1!; laat Prorail, Prorail blijven.

Op donderdag 23 januari 2025 organiseert de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat van de Tweede Kamer der Staten-Generaal het rondetafelgesprek over de Wet sturing en verantwoording ProRail B.V. Stel uzelf de vraag: welk probleem wordt er met deze omvorming überhaupt opgelost?

Oorlogen, gestegen materiaal kosten, personele uitdagingen en het einde lijkt nog niet in zicht. In deze uitdagende tijden zijn rust en voorspelbaarheid in de sector van groot belang. Volgens FNV Spoor zorgt de omvorming van ProRail tot ZBO juist voor onduidelijkheid in de gehele sector. Als één van de drukst bereden infrastructures is het Nederlandse spoor van essentieel belang voor reizigers, vervoerders en verladers. Ondanks alle uitdagingen is er ook vorig jaar weer een goede prestatie neergezet. Dat maakt dat de vraag die FNV Spoor zich en aan u de Tweede Kamer eerder stelde nu nog net zo relevant is; waarom iets repareren wat niet kapot is? Vorig jaar is een slechte prestatie geleverd op de HSL, laat dit nu een project zijn wat onder directe sturing van de overheid in de markt gezet en opgeleverd is.

Al 10 jaar wordt de omvorming van ProRail tot ZBO behandeld en 10 jaar later is dit plan nog net zo slecht. Een organisatiewijziging waarbij ProRail omgevormd wordt tot een ZBO is in al die tijd niet van de grond gekomen. In al die jaren is het niet gelukt de sector te overtuigen van het nut en de noodzaak van deze omvorming. Het lijkt erop dat er eerst een oplossing is gekozen en daarna is gezocht naar bijpassende problemen. Deze zijn wat ons betreft niet te vinden. Ook de Raad van State heeft in een eerder advies met betrekking tot de bestuursrechtelijke ZBO de conclusie getrokken dat nut en noodzaak onduidelijk zijn. Een nieuw inhoudelijk advies dat wel zou pleiten voor deze wijziging, heeft FNV Spoor nog niet gezien. We vragen ons dan ook af of dit niet gevraagd is omdat dit plan nog steeds geen succesvolle kans van slagen heeft? Al jaren investeert het ministerie in onderzoeken en doorrekeningen voor de omvorming van ProRail naar een ZBO. Eerst bestuursrechtelijk en toen dit, naar onze stellige overtuiging, onzalige plan leek te stranden in het vorige kabinet is er een optie toegevoegd, de privaatrechtelijke ZBO. Omvorming lijkt een doel op zich te worden. Een doel wat volgens FNV Spoor de gehele sector niet dient. Sterker nog wij zien geen enkele reden om deze organisatiewijzigingen in welke vorm dan ook door te zetten. We roepen de minister dan ook op om te stoppen met het over de balk gooien van publiek geld. Zet het sein voor dit plan op rood!

Als al het geld wat nu verbrast is en nog verbrast zal gaan worden in pogingen dit plan van de grond te krijgen, geïnvesteerd zou worden in de infrastructuur en het spoornetwerk dan waren er voor onze landelijke infrastructuur nu minder uitdagingen. Ook zouden de duurzaamheidsdoelstellingen dichterbij geweest zijn. In plaats daarvan hebben we het nu weer over een plan wat ProRail uit de sector haalt en richting het departement beweegt. FNV Spoor is van mening dat de spoorvervoerders en de rails waarover zij rijden onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Zonder elkaar hebben zij geen bestaansrecht. Deze nu in alle objectiviteit concluderend goede balans wordt verstoord bij de omvorming van ProRail tot ZBO; iets wat de gehele sector niet ten goede komt.

Met dit voornemen zet u ProRail met het gezicht naar Den Haag, maar met de rug naar de Spoorsector! Een Positie die we uiteraard moeten zien te voorkomen. De doelstellingen om ons druk bereden infranetwerk niet alleen veilig en robuust zo optimaal mogelijk te laten berijden, maar ook uit te breiden om tegemoet te komen aan de groeiende vraag voor zowel goederen als reizigers komen hierdoor direct in gevaar.

In de spoorsector is een visie over de langere termijn essentieel. Continuïteit en een sterke lange termijnvisie zijn hierbij van groot belang. Besluit u toch door te gaan met dit plan dan zullen doorlooptijd en kosten lang en hoog zijn. Er zal een forse investering gedaan moeten worden om de basis op orde te krijgen. Bij een omvorming zullen aanvullende afspraken voor het personeel van ProRail nodig zijn. Ook zien wij een risico in afspraken voor een beperkte periode met betrekking tot de btw-compensatie. De onzekerheid zowel bij het personeel van ProRail als in de sector leidt tot verder onrust. Terwijl er juist behoefte is aan stabiliteit en continuïteit. Wij roepen als FNV Spoor dus nogmaals, en hopelijk voor de laatste keer, op om te stoppen met dit onnodige, kostbare en risicovolle plan.

Stop deze ellende die jullie voorgangers in gang gezet hebben. Gebruik het geld, tijd en energie wat nu verloren gaat om te investeren in zaken voor de groei van het spoorvervoer nu en in de toekomst. Want vervoer per rails is essentieel voor onze infrastructuur en voor heel Nederland. Zet de vervoerswens van Nederland op 1!; laat ProRail, ProRail blijven.

Carl Kraijenoord
Bestuurder FNV Spoor - Prorail

Henri Janssen
Bestuurder FNV Spoor – NS

Brigitte Staal
Bestuurder FNV Spoor - Cargo